

Protokollen finder i henhold til artikel 4, stk. 2, ikke anvendelse på mellemstatslige transaktioner («state-to-state transactions») eller på statslige overførsler («state transfers») i tilfælde, hvor anvendelse af protokollen ville gribe ind i («prejudice») en kontraherende stats ret til at skride til handling i den nationale sikkerheds interesse i overensstemmelse med FN-pagten.

Endvidere forpligter protokollen alene de kontraherende stater til at kriminalisere forsætlige handlinger, jf. protokollens artikel 5.

2.2.5. Dansk straffemyndighed

Handlinger, som foretages i den danske stat og på danske fartøjer (dvs. skibe, der sejler under dansk flag, og luftfartøjer, som er dansk registreret), hører under dansk straffemyndighed, jf. straffelovens § 6 (territorialprincippet). Bestemmelsen kræver ikke, at hele den kriminelle virksomhed er foretaget i den danske stat. Når blot en del af virksomheden er foretaget her i landet, må forholdet således antages at være undergivet dansk straffemyndighed efter denne bestemmelse.

Dansk straffemyndighed omfatter endvidere handlinger foretaget i udlandet af personer, der har dansk statsborgerskab eller bopæl i Danmark, jf. straffelovens § 7, stk. 1, (personalprincippet). Hvis handlingen foretages inden for folkeretligt anerkendt statsområde, er det dog som altovervejende hovedregel en betingelse, at handlingen er strafbar både efter gerningsstedets lov og dansk lov (princippet om dobbelt strafbarhed), og at den pågældende danske straffebestemmelse ikke efter sit gerningsindhold er territorielt begrænset til forhold begået i Danmark. Efter stk. 2 finder bestemmelsen tilsvarende anvendelse på udlandshandlinger begået af en person, der har indfødsret eller bopæl i de andre nordiske lande, og som opholder sig her i landet på påtaletidspunktet.

Hvis der er tale om en handling udført i udlandet af en ansat i et selskab med hjemsted i Danmark, som er ansvarlig for den ansattes handlinger, er spørgsmålet, om lovovertrædelsen/handlingen skal anses for begået i udlandet eller i Danmark.

Efter retspraksis anses en selskabsovertrædelse som udgangspunkt for begået dér, hvor den ansatte begår den handling eller undladelse, som udløser selskabsansvaret, jf. Vestre Landsrets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1987, side 705, og Højesterets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1995, side 9. De nævnte domme angår imidlertid begge objektivt arbejdsgiveransvar (dvs. at arbejdsgiveren ifalder strafansvar for den ansattes lovovertrædelse, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes arbejdsgiveren som forsætlig eller uagtsom), hvor der ikke beviseligt fore-

lå et forsætligt eller uagtsomt forhold, der kunne stedfæstes til selskabets (arbejdsgiverens) hjemsted.

Hvis selskabsovertrædelsen udløses af et tilregneligt forhold, der i stedlig henseende kan henføres til selskabets hjemsted, f.eks. i tilfælde, hvor en mangelfuld eller urigtig instruktion har ført til, at ansatte begår en overtrædelse uden for selskabets hjemsted, er det mere usikkert, hvor den lovstridige handling kan og bør anses for begået. I Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar anføres herom:

»Gode grunde, herunder hensynet til en ensartet regel, der finder anvendelse ved selskabsovertrædelse, uanset hvordan overtrædelsen nærmere er begået, kunne tale for at vælge det sted, hvor gerningsindholdet realiseres, som gerningssted. I modsat fald vil det f.eks. kunne blive vanskeligt at afgøre, hvor en selskabsovertrædelse skal anses for begået, hvis overtrædelsen skyldes flere fejl, der er begået forskellige steder, f.eks. tilfælde hvor en selskabsovertrædelse må tilskrives mangelfuld instruktion på hjemstedet i kombination med uforsigtighed udvist af en ansat på «gerningsstedet». På den anden side kan en sådan regel være betænkelig, hvis den afskærer dansk jurisdiktion over for et selskab her i landet i tilfælde, hvor der påviseligt foreligger fejl begået på dansk område. En løsning, der sikrer dansk jurisdiktion i denne type sager, opnås, hvis såvel selskabets hjemsted som det sted, hvor overtrædelsen manifesterer sig, anses som gerningssted.«

Straffelovens §§ 6 og 7 (territorial- og personalprincippet) suppleres af § 8, hvorefter der efter omstændighederne er dansk straffemyndighed i forhold til udlandshandlinger uden hensyn til, hvor gerningsmanden hører hjemme. Det gælder bl.a. i tilfælde, hvor »handlingen er omfattet af en mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at foretage retsforfølgning«, jf. § 8, nr. 5.

Formålet med denne bestemmelse, der blev indsat ved lov nr. 322 af 4. juni 1986, er blandt andet at opfylde – og muliggøre opfyldelse af fremtidige – konventioner eller andre mellemfolkelige aftaler, der indebærer en forpligtelse for Danmark til at have dansk straffemyndighed med henblik på at kunne strafforfølge nærmere angivne overtrædelser, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, sp. 2080-2081 og 2087.

Når der i medfør af de ovennævnte regler sker påtale her i landet, skal afgørelsen såvel om straf som om andre retsfølger af handlinger ske efter danske regler, jf. straffelovens § 10, stk. 1. Er forholdet undergivet dansk straffemyndighed i medfør af straffelovens § 7,